

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Sectio XIV. Notæ Historicæ circa Acceptationem Conciliorum Generalium
ab Episcopis, qui eis non adfuerunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

confirmationem definitionis suæ, quod si postea eam adprobavit Pontifex, minæ fortasæ ad ejus mutationem contulerunt. Hoc certum est in Decreto Pontificis, cujus inscriptio fert, illud fuisse factum ad confirmationem hujus Concilii, nullum esse verbum undè inferri possit, Concilium eam rogavisse, vel illud factum esse hujus definitionis confirmandæ causâ: itaque credibile est, verba hæc, *pro confirmatione Synodi*, quæ leguntur in Inscriptioe, inserta fuisse ob effectum, quem pro luxit hoc Decretum, dando vim novam definitioni Concilii, per acceptationem & subscriptionem primæ Ecclesiæ.

Ex omnibus, quæ hæcenus dicta sunt, circa confirmationem Conciliorum Generalium per Pontificem, indè non sequeretur illa credidisse, sua Decreta non habere vim obligandi, sine confirmatione Pontificiâ. Nam verbum *Confirmatio* variè acceptum fuit. Plura Concilia Particularia, & specialiter Hispanica, postulaverunt, à Principe confirmationem Canonum suorum; Leges autem ad hunc effectum conditæ, nuncupantur. *Leges confirmatoria*: Vide *Concilia Toletana* XI. XII. & XVII. *Concil. Tom. VI.* extant Leges ad confirmationem singulorum, quarum titulus est, *Lex in confirmatione Concilii edita*. Concilium Constantinopolitanum in sua ad Theodosium Imperatorem Epistola, petit confirmationem gestorum suorum, his verbis, *rogamus igitur Clementiam tuam, ut per litteras pietatis tue ratum habeatur Concilii Decretum*. In fine Concilii Generalis VI. existit Lex Imperatoris Constantini Pagonati ad Joannem Pontificem inscripta, ad confirmationem hujus Concilii. *Exemplar Divinæ Iustionis Justiniani Augusti directæ ad Joannem Papam Urbis Romæ, in confirmationem 6. Synodi Constantinopolitana*. Docet illa, Imperatorem, convocatis, cum Senatu, Patriarchis, Metropolitanis, Episcopis, qui erant Constantinopoli, & compluribus militaribus viris, afferri Acta Sexti Concilii, & coram omnibus legi fuisse, atque ab omnibus Auditoribus suscribi. Talis est Summa hujus Legis, undè discimus de quibusdam Actis ad executionem Conciliorum factis, dici, ea facta esse, ad eorum confirmationem: fieri ergo potuit, ut Concilia, petendo confirmationem Pontificiam, nil aliud intenderent, quam impetrare ab eo aliquas litteras eorum executioni inservientes, per testimonium adprobationis Capitii Ecclesiæ.

SECTIO XIV.

Nota Historica circa ACCEPTATIONEM Conciliorum Generalium AB EPISCOPIS, qui eis non adfuerunt.

Quæstio proposita non minus utilitatis habet, quam ulla ex præcedentibus; quia nullum est Concilium quod perfectè Generale fuerit, aliter quam per *acceptationem*: observatum autem fuit, solas definitiones Conciliorum Generalium esse Regulas infallibiles, sive quoad fidem, seu quoad mores. Porro, novum factum hic propositum facile probatur, quoad Concilia, quorum subscriptiones habemus, vel Catalogos eorum, qui interfuerunt. Illi enim ostendunt, paucos fuisse Prælatos ex Occidente, in Conciliis Orientalibus, & paucos ex Oriente, in Conciliis Occidentalibus: undè sequitur, quod, licet omnes Prælati Orientales vocati fuissent ad Concilia Occidentalia, & vicissim; quod dubium est, tamen Concilia Generalia, in utraque regione habita, non essent verè Generalia, nisi per acceptationem: Namque, ut Concilium verè Generale sit, oportet ut Ecclesiam perfectè representet; hæc autem non representatur perfectè, nisi per Corpus integrum Pastorum, in eodem loco corporaliter, vel spiritualiter coadunatorum. Porro, hæc perfecta Pastorum conformatio constare non potest, nisi per acceptationem definitionum factarum à Conciliis Generalibus. Semper enim multi sunt,

qui legitime impediuntur, quominus intersint Conciliis; vel propter ætatem vel propter valetudinem; alii remanent in Provincia, ad obeunda munera Episcopalia, dum absunt eorum Collegæ. Itaque, nisi ii Pastores recipiant quod gestum fuit ab aliis, Corpus Pastorum non perfectè conspirabit circa caput definitum. Nec refert quod Prælati absentes Procuratores miserint ad Concilia Generalia: esto enim quod Legati ab omnibus missi sint, necesse adhuc est nihilominus, ut hi Pastores acceperint, ratam habendo Procuratoris sui gestionem; verum accidit sæpius, ut plerique eorum, qui ad Synodum non vadunt, neminem suo nomine mittant.

Nec refert quod Concilia Constantiense & Basileense de se ipsis dixerint, se representare Ecclesiam Catholicam, quamvis multum abesset, ut omnes Episcopos Orbis Christiani complecterentur; nam duplex est representatio, alia Virtualis, & imperfecta; alia Formalis, & perfecta. Ad primam, sufficit, ut convocato universo Corpore Pastorum, pars eorum insignis conveniat; quia absentes reputantur credidisse sua jura præsentibus, qui, ob hanc causam, *Virtualiter* representant Corpus Pastorum. Ad aliam representationem, requiritur, ut omnes Pastores simul Corpore, vel Spiritu conveniant. Porro, hæc ultima representatio necessaria videtur, ut definitiones Conciliorum Generalium sint infallibiles.

Quod si acceptatio Decretorum Conciliorum Generalium ab Episcopis, qui non adfuerunt; necessaria videtur, ubi de Fide & moribus agitur; multo magis necessaria erit, cum de Decretis Disciplinae agitur, vel de eo, in quo alia Decreta Disciplinae aguntur.

Ratio est, quod, cum hæc Decreta Universalia sunt pro omni loco, includant semper conditionem, si utilia erunt iis, pro quibus facta sunt; nam Leges ad publicam utilitatem tendere debent, hæc autem multum pendet à moribus populorum: nam si repugnant his moribus, perniciosæ potius, quam utiles sunt.

Utraque veritas à Concilio Basileensi agnita fuit; plures enim misit viros ad CAROLUM VII. hunc rogaturos, ut ab Ecclesia Gallicana accipienda procuraret Decreta sua: Cum autem acceptatio hæc multum conduceret ad Ecclesiæ Universalis commodum, eam Rex instanter pro novit. *Nos plurima cum Charitate & Prælatos ceterosque viros ecclesiasticos ipsam nostrorum Regni & Delphinatus Ecclesiam representantes, maxima cum instantia exhortando & obsecrando, ut Decreta statutaque & ordinationes ab ipsa Sancta Synodo condita recipere vellemus, etiam & acceptare.* Præfat. Pragm. 53.

Qua in re Doctrina Concilii eo majus habet pondus, quod illud unum sit eorum, quæ discussæ sunt quænam sit potestas Conciliorum Generalium, ejusque, utpotè Concilii Generalis, referebat asserere, Decreta sua obligare priusquam acceptarentur. Huic Concilii Basileensis instantia obsecuta Gallia, discussis ejus Decretis, judicavit, Decreta Doctrinæ, circa Superioritatem Concilii Generalis supra Pontificem, & obligationem illi parendi ex parte Pontificis, congruere traditioni Ecclesiæ suæ, tum inter Decreta Disciplinae, non nulla certò modo temperata Gallorum moribus non aliena esse; alia verò iis planè consentire, prout concipiuntur, & hæc Decreta merè ac simpliciter suscepit, perindè ac prædicta Doctrinæ Capita; alia verò cum modificationibus accepit.

Post hæc ratiocinia circa necessitatem acceptationis Decretorum Conciliorum Generalium ab Episcopis, qui ipsis non adfuerunt, manifesta est utilitas discutiendi qualis fuerit Ecclesiæ praxis circa hoc Caput, ab ejus initio, usque ad hanc ætatem. Monumenta ex Collectione Conciliorum petita subjicio.

Primum Monumentum est Epistola *Constantini* ad omnes Episcopos, qui Concilio Nicæno non adfuerant, circa celebrationem Paschæ in die Dominica

post quartam decimam diem Lunæ Martiæ, quæ etiam nunc hodie illud celebramus, non verò in ipsa decima quarta, more Judaico. Inter illa momenta quædam sunt peculiaria Decreta circa Pascha, quædam communia omnibus Decretis Concilii. Rationes prioris generis sunt, nihil nobis commune esse debere cum Judæis Religioni nostræ infensis, neque ipsis dari locum gloriandi, quod eorum ritum sequamur in præcipua Festivitatibus nostrarum.

2. Ante Decretum Concilii multas fuisse Ecclesias, quæ celebrabant Pascha, prout Concilium decrevit; hoc autem in capite multum referre, ut praxis sit ubique una: quia secus, accidit, ut aliis jejuniis ante Festum, alii jam transierant ad lætitiarum, quæ Festum comitatur, aut sequitur. Aliæ rationes sunt: *Primò* voluntati Divinæ adscribendum esse quod decernitur à Conciliis, *Secundò*, hæc Decreta jam recepta esse Romæ, in Italia, in Africa, in Ægypto, in Hispania in Gallis, in Britannia, in Lybia, in omni Græcia, in Diocesi Asiæ, in Diocesi Ponti, denique, in Sicilia. Epistola hæc refertur Libro secundo, Capite. 35. Historia Concilii Nicæni, per *Gelasium Cygizenum*, CONCIL. TOM. II. p. 162. Eadem reperitur apud SOCRATEM & THEODORETUM.

Disertum est magis monumentum sequens & majorem autoritatem habet. Sumptum est ex Capite 2. Concilii Toletani XIV. anno 684. „Clara omnes notio populos Hispania implet, quod de currentis evoluti temporis serie, per Romani Præsulis bajulum gesta Synodalia Societati nostræ advecta sunt, quibus, Constantinopolim, Constantino pio & religioso Principe mediante, magna & sublimi copia aggregata Pontificum, Appollinaris dogma comperimus fuisse destructum, cum quibus etiam gestis, Leonis quoque antiquæ Romæ Pontificis, invitatorio, epistolaris gratia consultata suscepimus; per quæ omnis ordo gestorum gestaque ordinum dilucidè, ut acta sunt, nostris sensibus patuerunt. In cuius etiam gratioso epistolæ tractu, ad hoc omnes Præsules Hispaniæ invitati sunt, ut prædicta Synodalia instituta, quæ miserat, nostri etiam vigoris manerent autoritate suffulta, omnibusque, per nos, sub Regno Hispaniæ consistentibus, patecerent divulganda.”

Canones sequentes docent hanc acceptationem factam esse, postquam definitio missa discussa fuisset juxta Decreta Quatuor Conciliorum Generalium præcedentium, & repertum fuisset, eam receptione dignam esse, ob suam cum illis consonantiam. Hoc examen fieri debuisset in Concilio Nationali; sed cum multæ magnæque causæ non finerent illud convocari, convenerat, ut discussio crederetur Conciliis Provincialibus, ad quæ pariter mitteretur judicium Episcoporum Provinciæ Cartaginensis, qui Toleti convenerant cum aliquot Episcopis Ecclesiarum insigniorum Hispaniæ, Tarraconis, Narbonæ Emeritæ, Bracharæ, & Hispalis.

Cum LEO nullam haberet causam, cur Hispaniæ Ecclesiæ consensum peteret, potius quam Gallicanæ, aut Germanicæ, aut Britannicæ, credibile est eum scripsisse quoque ad has Ecclesias eadem de causa.

Est in eodem Concilio Generali VI. locus, qui accomodari posset argumento Acceptationis Decretorum Conciliorum Generalium, per Episcopos, qui eis non adfuerunt, *Ass. XVIII. CONCIL. TOM. VI. pag. 1072.* „Sancta Synodus dicit: petimus à Domini potestate instructa à Deo ad majorem fidei orthodoxæ stabilitatem & confirmationem; ut subscripta exempla definitionis relectæ, præsentem vestram Serenissimam potestatem, edantur quinque Patriarchalibus sedibus, una cum vestra pia subsignatione. Constantinus piissimus Imperator dicit, quod etiam nunc à sancto & universali pe-

nitum est pie conficimus. Exempla definitionis cum subsignatione mansuetæ ejus Serenitatis præbuit quinque Patriarchalibus sedibus. Sanè credibile est, hanc distributionem petitam & concessam fuisse, ut Patriarchæ secum ferentes hæc exempla, ea communicarent Episcopis districtis sui, qui non adfuerant huic Concilio Generali VI., & ii Definitionem susciperent.

Acta Concilii Nicæni II. missa fuerunt ad Concilium Francofortense anno 794. ut illius definitionem acciperet circa Imaginum cultum, nec non Canones, circa Mores, & Disciplinam. Id inferitur ex Inscriptione Concilii Francofortensis, in qua dicitur, illud confirmavisse Acta Concilii Nicæni II. presentibus Legatis sedis Apostolicæ ab Adriano missis.

Sunt qui asserant, Concilium Francofortense nedum accepisse Definitionem Nicænam, sed eam damnasse per errorem facti; quia putabat illam ferre adorandas esse Imagines, sicut adoratur Sancta Trinitas. Allegant illi *Canonem 2. Concilii Francofort.* Verum probabile est eos falli. Nam, 1. Canon laudatus hunc errorem tribuit Concilio Constantinopoli habito. 2. cum Legati Pontificis hic adessent, quomodo accidere potuit, ut falleretur Synodus, attribuendo Concilio Nicæno errorem, à quo longissime abest.

In Actis *Octavi* Concilii Generalis, seu *Quarti* Constantinopolitani est Epistola circularis à Concilio scripta, ad omnes Episcopos, qui non adfuerant, in qua, relatis gestis contra *Photium*, & pro *Ignatio*, nec non Definitione & Canonibus in eo conditis, rogantur Præsules, ut utraque recipiant. Malè objiceretur, Concilium videri supponere, quod Episcopi, ad quos scribit, Definitionem & Canones suos recipere tenentur, prohibendo, ne quis Christianus Prælatum, aut inferior, aliquid attentare contra suas Constitutiones audeat: *Neque audeat quisquam eorum, qui Christiano nomine censentur, sive subsint contra ea, quæ magna hæc & Oecumenica Synodus decrevit, aliquid efficere, vel conari; quicumque voluerit januam, quam sancta hæc & Oecumenica Synodus clausit, aperire, aut claudere tentaverit, quam illa aperuit, in Deum ipsum impius pugnet:* Sic enim locus intelligi de privatis debet, qui sensum suum temerariè anteponebant limitibus tot Episcoporum; non verò de Ecclesiis integris, quæ ad supplendos, si qui sint, in Concilio, defectus, discuterent ejus Decreta, recepturæ Definitionem, si non sit contraria Scripturæ, neque Traditioni, nec non Canones, quos Nationis suæ moribus congruos existimabunt. Expositio hæc respondet quoque omnibus Canonibus Conciliorum Generalium, qui in contradictores anathema pronuntiant.

Canones ejusdem Concilii Generalis *Octavi*, novas suppeditant probationes necessitatis acceptationis per Episcopos absentes, ut Concilium habeat vim obligandi in eorum districtu: ut enim observatum fuit, plures sunt Canones, qui nunquam obligavere Gallos, idè, quod recepti nunquam fuerint. Talis v. gr. 1. is, qui Principes excludit ab assistentia in Conciliis ditionis ipsorum: Talis 2. is qui vult Electiones ad Prælaturas Ecclesiasticas fieri sine Principum participatione: Talis 3. is, qui jubet, ut Episcopi ad Synodum Patriarchalem conveniant sine licentia Principis, etiam ubi è Regno egrediendum esset; Nam Concilium locuitur sine restrictione.

Nec difficile foret similes probationes congerere; nam sufficeret lustrare Canones aliorum Conciliorum Generalium, atque ostendere, eos nunquam habuisse vim legis in Gallia, propter usum contrarium eorum dispositioni; hic autem usus probari posset per Canones Conciliorum Particularium in Gallia habi-

habitorum. Verum hic labor inutilis videtur, quia probationes expressæ supra relatæ plusquam sufficientes; & præterea, novæ illæ probarent solum per inductionem. Simili de causâ prætermittimus quædam loca Tridentini, quæ argumento infervere possent. Primus est, in *Cap. I. Sess. IV. de Ref. Matrim. sub finem*, ubi declaratur, quod Decreta præcedentia non obligabunt, nisi post 30. dies à prima promulgatione; promulgatio autem supponit acceptationem. 2. Est *sub medium Cap. V. continuationis Sess. XXV.* Concilium monet Principes, ut auctoritatem suam adhibeant, non solum, ut impediatur, ne ejus Decreta corrumpantur, aut violentur ab Hæreticis, sed etiam, ut ea devotè recipi, & ab omnibus suis subditis observari procurent.

Quod dictum fuit hætenus de necessitate acceptationis Conciliorum Generalium per Episcopos absentes, ut illa sint verè Concilia Generalia, & agnita pro talibus, à pluribus Autoribus impugnatur; cumque, inter rationes, quas ii afferunt, una sit, quæ valida possit videri; necessarium duxi ad eam respondere, duabus de causis. 1. Ne aliquem fulgore suo seduceret. 2. Ut ii, qui has Notas legent, scientes eas esse firmiter opinionis contrariæ fundamentum, & tamen illud esse falsum, alias cognoscere non satagant.

Hæc ratio est, quod, posita necessitate acceptationis prædictæ, nullum est discrimen inter Concilia Generalia, & Concilia Particularia, quoad auctoritatem Decretorum eorum: nam, si Decreta Conciliorum Particularium à reliquis Episcopis accipiuntur, auctoritatem generalem acquirant; Decreta autem Conciliorum Generalium particularem tantum auctoritatem habent, donec recipiantur ab Episcopis absentibus: imò, inquirunt, juxta hanc suppositionem, definitiones Synodorum Diocæsanarum & statuta Episcoporum facta extrâ Synodum, eadem auctoritate pollebunt, ac Decreta Conciliorum Generalium; nam, si recipiantur ab omnibus Episcopis, illa auctoritatem universalem habebunt; sine hac autem acceptatione, decisiones Conciliorum Generalium non habent auctoritatem universalem.

Sanè, hæc est speciosior objectio, quæ fiat, & fieri possit contra sententiam nostram, de necessitate acceptationis definitionum Conciliorum Generalium, ut hæc generalem auctoritatem habeant; hæc sic solvimus. Concilia Generalia habent per se ipsa auctoritatem obligandi Episcopos, ad recipiendas suas definitiones, nisi juxta adsint causæ, quæ id impediunt: verum definitiones Conciliorum Particularium, Synodorum, & Episcoporum, extrâ Synodum, non obligant, nisi in districtu eorum Conciliorum, Synodorum & Episcoporum: quod si alii Episcopi illas accipiant, id non faciunt propter illarum auctoritatem supra se, sed tantum propter illarum bonitatem & utilitatem: cum autem definitiones Conciliorum Generalium accipiuntur ab Episcopis absentibus; id fieri debet, non solum propter utilitatem ipsarum, sed propter auctoritatem eorum, qui illas fecerunt. Uno verbo, inter duas species definitionum, & inter duas species acceptationum, de quibus loquitur objectio, idem est discrimen, quod inter Leges Regis Hispaniæ, ab Hispanis receptas, & easdem Leges, à Gallis adoptatas, vel ab aliqua alia Natione non subdita Regi Hispaniæ: prima acceptatio necessaria est, posito quod Leges sint justæ, utiles, possibiles; alia verò est merè voluntaria, & à solis bonitate & utilitate Legum producta.

SECTIO XV.

Nota Historica circa SUMPTUS necessarios ad celebrationem Conciliorum Generalium.

IN argumento proposito distinguendi sunt Deputati, qui alieno tantum nomine Concilio interfunt,

ab iis, qui tenentur, & habent jus assistendi suo nomine. Quoad Deputatos, non potest dubitari, eos non assistere Concilio suis sumptibus, sed eorum, qui eos miserunt; quia nomine alieno agentes, magnisque impensis obnoxios, sive in itineribus, sive in mansione, iniquum esset eos ferre ex suo: hi Deputati sunt Procuratores; hi autem habent jus impensas suas repetendi à mandantibus *Cap. VI. de procurat.*

Quoad Prælatos, qui jus habent, & tenentur adesse Conciliis Generalibus, certum videtur, eos ire & manere suis sumptibus debere, idè, quod agant, non pro utilitate aliquot privatorum, qui sumptus iis præstare possint aut debeant, sed pro Ecclesia universa, quæ nullam habet pecuniam, ad ejusmodi impensas destinatam. Præterea, magnos illa reditus Prælati assignavit, partim, ut illi suo sumptu subvenire possent necessitatibus spiritualibus, quæ Conciliorum Generalium celebrationem requirunt.

Quamvis sæpè acciderit, ut Prælati Conciliis Generalibus adfuerint pro aliis Episcopis Provinciæ suæ, vel etiam pro Metropolitano suo, sumptuum tamen restitutionem petere non potuerunt; quia, cum proprio nomine adesse tenerentur, nihil impendebant in dando pro aliis suffragio. Quod de Episcopis diximus, valet erga Metropolitanos, qui sæpè Conciliis interfuerunt pro Suffraganeis suis. Undè sequitur. 1. Quod si quis Imperator, aut Pontifex, aliquid erogavit in sumptus Episcoporum, qui Conciliis Generalibus aderant; id ex mera liberalitate profectum est; 2. Credibile esse, Episcopos Conciliis Generalibus adfuisse suis impensis, nisi contrarium appareat. Porrò, unus est Imperator, qui ad sumptus Conciliorum Generalium contulerit: nempe, *Constantinus*, qui vehicula præstitit Episcopis Nicaeam convenientibus. Duo Pontifices aliquam opem tulere quibusdam Episcopis, ut possent adesse Conciliis Generalibus.

Prior est *Eugenius IV.* qui pepigit, se Imperatori, Patriarchæ, Episcoporum, & aliorum Græcorum, sumptus suppeditaturum, qui adfuturi erant Concilio Ferrariensi, aut Florentino, ad unionem Ecclesiæ Græcæ cum Latinâ, celebrando. Pactum fert. 1. Quod Pontifex certam summam Ducatorum mittet eis distribuendam, antequam proficiscerentur. 2. Certum Navium numerum cum armamentis suppeditabit; nec non pecuniam necessariam ad alimenta in itinere. 3. Post eorum adventum Ferrariam, vel in alium locum celebrationis Concilii, Pontifex erogabit pecunias, quibus se usque ad discessionem exhibeant honestè. 4. Eos Constantinopolim revehi curabit. 5. Ne Turca absentia Imperatoris abutatur ad capiendam Constantinopolim, vel alias Civitates, Pontifex pollicetur certam summam ad custodiam & securitatem illarum Urbium. Concilium Basileense eadem cum Græcis pepigerat. Sed, cum una ex conditionibus concordati erat, quod *Eugenius IV.* adesset Concilio, hic autem cum Synodo Basileensi, & vicissim Synodus cum eo reconciliari noluerat; Græci cum Pontifice egerunt, & tractatus effectum habuit, ideoque Decima super omnes Beneficiarios imposita fuit.

Alius Pontifex, qui ad impensas Conciliorum Generalium contulit, est *Pius IV.* qui pensionibus adjuvit quosdam Episcopos Concilii Tridentini, qui ibi vivere non poterant suo ære.

Facile foret asserere probationes è Conciliis Generalibus petitas, quod Episcopi suo sumptu iis interfuerint; nam Concilium Ephesinum *Aff. I.* relatione ad Imperatorem Theodosium circa depositionem Nestorii, unam suppeditat: quippe Concilium exponendo Imperatori, cur Nestorii causam discutere incepisset, ante Joannis Antiocheni adventum, postquam dixit, se illum expectavisse 16. diebus post Pentecosten, quæ dies ab Imperatore assignata fuerat, ad celebrationem; pluribus autem causis

se